

dere af den Mening, at naar der dannes Interessentskaber til Transport af Mergel, vil man baade kunne købe Lejerne billigere end Staten og drive dem paa en mere praktisk og fyldestgørende Maade, ligesom Anlægene ville blive langt billigere, hvor det er Folks egne Interesser, det drejer sig om.

R. Nielsen (Ringkøbing Amts 5te Valgkreds): Det kan godt være, det ærede Medlem, der nu talte (L. Rasmussen), har Ret i, at private kunne købe billigere end Staten, men jeg havde nu tænkt mig, at Staten skulde ikke købe, men ekspropriere, da det efter min Mening er et almennyttigt Foretagende, saa at det er muligt at søge en Lov vedtagen om Ekspropriation. Det er vistnok saaledes, som det blev bemærket, at Forskellen i vore Opfattelser udspringer af en Forskel i Erfaringerne. Naar Forholdene ere saaledes som nævnt ved Grindsted, kan jeg let forstaa det ærede Medlems Opfattelse, men jeg for mit Vedkommende taler ud fra mit Kendskab til Forholdene ved Hodsager-Damholt Mergelbane. Der havde man til at begynde med saa god en Sikkerhed, som man i det hele taget kunde vente at faa, nemlig gennem Hedeselskabets Undersøgelse for, at der var Mergel nok. Man købte saa ikke blot Mergellejet, men hele den Gaard, hvor Bakken med Mergellejet fandtes, og man mente, at der var Mergel nok i umindelige Tider. Men det viste sig nogle faa Aar efter, at det først ikke var let at faa Mergelen op, skønt man gjorde sig store Anstrengelser og Bekostninger ved at gaa ned for at tage det alt sammen; og til sidst var der ikke stort andet end 10 Alen Grønjord og kun et Par Alen Mergel, og endda kun løs, sandt Mergel, og tilsidst slap Mergelen op. Derfor var det formaalstjenligt, at det var Staten, der eksproprierede og tog et saadant Stykke Jord, og jeg synes, det ligger saa lige for, thi her kommer jo ogsaa Hensynet til, at der er en Jernbane, frem. Vi have et lignende Tilfælde ved Silkeborg-Herningbanen, hvor vi have et Mergelleje, hvorfra vi nu faa Mergel med Stambanen. Det er klart, at hvis Staten havde ejet det Leje, havde det været endnu lettere for os at forsyne en stor Del af Midtjylland med Mergel, og det vilde ogsaa blive Tilfældet med det store mergeltomme Rum, som Viborg-Herningbanen gennemløber. Naar Staten traadte til her, og man fik Forbindelse med Stambanen, og vedkommende Egne udlagde Spor paa

de forskellige Lossepladser, tror jeg, man vilde faa en formaalstjenlig Ordning. Jeg kan ikke se rettere, end at den Værdi, som de vedkommende komme i Besiddelse af paa Grund af Samfundsanlæg og Baner, berettiger til at ekspropriere saadanne Mergellejer, naar disse holdes i en betydelig Pris.

L. Rasmussen: Jeg vil blot sige overfor det ærede Medlem, at naar han tror, at der er Forskel mellem de to Mergellejer ved Grindsted og ved Hodsager-Damholt, tror jeg, han tager fejl. Det er jo Hedeselskabet, der har undersøgt Forholdene baade det ene og det andet Sted, og det var slet ikke saaledes, som Hedeselskabets Ingeniører mente. Det har vist sig, at det var langt vanskeligere at faa Vandet væk, end man havde ment, og dernæst har det vist sig, at Mergelen ikke var en kompakt Masse, men at der var store Sandkoller mellem Mergelen, som vare lige saa kostbare at køre ud som selve Mergelen, der er slet ingen Forskel. Jeg tror heller ikke, vi overhovedet havde vundet noget ved, at det var Statens Mergelleje, for naar vi købte Mergellejer den Gang, mente Hedeselskabet, at der var Mergel saa godt som i al Evighed. Det er i Grindsted som ved Hodsager, Mergelen er ikke sluppen op, men man kan nu overskue den Tid, da den vil slippe op. Og naar vi ifølge Hedeselskabets Undersøgelse havde den Tro, at der var nok i en uoverskuelig Tid, saa vilde ogsaa Staten kunne have den Tro, naar den eksproprierede mere Jord der. Men der var overhovedet slet ikke mere at faa ved den Gaard, vi købte; der er ganske vist Mergel nok, der kan faas Mergel længere inde, men det er i andre Ejendomme.

Ordføreren (Biem): Jeg skal fatte mig kort, for jeg har ikke Lyst til at forlænge denne Lørdagsaftensdebat. Men jeg ønsker dog lige at gøre et Par Bemærkninger. Først vil jeg udtale en Tak til den højtærede Landbrugsminister for hans velvillige Stilling lige overfor de Henstillinger, jeg fremsatte som Udvalgets Ordfører, og ogsaa for det Svar, jeg fik angaaende det Spørgsmaal, jeg rettede angaaende min Fødeø.

Saa har jeg Lyst til at sige et Par Ord overfor den ærede Ordfører for Mindretallet, det ærede Medlem for Københavns Amts 2den Valgkreds (K. M. Klausen). Det har jo været en staaende Regel i de sidste Aar, at naar vi have behandlet